

Název aktivity:	<i>Fair trade – férový obchod</i> <i>„Každá obchodní transakce je výzvou, aby z ní obě strany vyšly spravedlivě.“</i> <i>Adam SMITH, skotský ekonom a filozof</i>
Cíl:	<ul style="list-style-type: none"> • Pochopení smyslu mezinárodně organizovaného spravedlivého obchodu Fair trade. • Posílení empatického jednání a citění. • Posílení mezipředmětových vztahů
Motivace:	Rozhovor na téma, co si žáci představují pod pojmem „Férový/spravedlivý obchod“. Nabídnout k prohlédnutí letáky, materiály, plakáty a weby s uvedenou tematikou, např. www.nazemi.cz , www.info.fairtrade.net Seznámit žáky s projektem pro školy a příklady škol, které se do hnutí na podporu FT obchodu aktivně zapojily. www.fairtradeskoly.cz Dle možností ochutnávka FT výrobků.
Cílová skupina:	7. – 9. ročník ZŠ, SŠ
Místo:	Pracovna
Doba trvání:	1 hodina
Pomůcky, potřeby a materiál:	Přístup na internet, mapa světa, encyklopedie, plakáty, letáky, dle možností ukázky FT produktů
Metody a formy práce:	Skupinová práce
Příprava:	Letáky, materiály, odkazy s příklady férového obchodu. Dle možností skutečné ukázky výrobků, nebo jejich obaly a fotodokumentace, nakopírované didaktické materiály č. 1, č. 2, č. 3
Postup:	<ul style="list-style-type: none"> • S předstihem zadáme žákům úkol, ve kterém mají zjistit jakékoliv informace o spravedlivém obchodu - Fair trade. Podklady mohou zjišťovat ve skupinách. • Hodinu uvedeme rozhovorem, co již o tématu zjistili, jak si představují spravedlivý obchod. • Následně žáky rozdělíme do skupin po čtyřech.

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 81/2013

	<ul style="list-style-type: none"> • V didaktických materiálech vyhledají a vypíší výrazy, kterým nerozumí (např: Fair trade...etické ...participace...transakce... profit...kritéria a další). • Žáci pročítají didaktické listy a následně zapisují neznámá slova. • Význam těchto slov můžeme objasňovat společně • Další postup spočívá ve vyhledávání zemí původu určených fairtradových výrobků na mapě. • Můžete vyhledávat plodiny, země původu a přiřazovat finální výrobky. • V závěru společně diskutují a odpovídají na uvedené otázky v materiálu č. 2.
Pomůcky, potřeby a materiál:	Přístup na internet, mapa světa, encyklopedie, plakáty, letáky, dle možností ukázky FT produktů
Reflexe	<ul style="list-style-type: none"> • Co mne na férovém obchodě mě nejvíce zaujalo? • Jaké jsou jeho principy? • Co nového jsem se dozvěděl? • Jak poznají, že jde o fairtradový výrobek? Znají označení a logo? • Jak můžeš podpořit spravedlivý obchod? • Jaké výrobky znáte/jste již ochutnali? • Znáte místo, kde můžete výrobky zakoupit?
Rozvíjené kompetence:	<p>Kompetence k učení – žák využívá různých zdrojů ke svému učení, čtení s porozuměním, popíše problematiku Fair Tradu</p> <p>Kompetence k řešení problémů – žák porozumí úkolu, získá informace potřebné k jeho řešení z různých zdrojů</p> <p>Kompetence sociální a personální- žák rozumí potřebě spolupracovat při řešení daného úkolu</p> <p>Kompetence občanské – žák chápe principy spravedlivého obchodu</p>
Průřezová témata	Lidské aktivity

didaktický materiál č. 1

Podmínky volného obchodu:

- *Aby mezinárodní obchod zajistil rovné podmínky všem podnikům i společnostem, aby své výrobky mohly vyvážet do celého světa.*
- *Poskytnout drobným výrobcům v málo rozvinutých zemích udržitelnou možnost obživy za spravedlivých podmínek.*
- *Všechny výrobky Fair trade jsou označeny jednotnou známkou.*
- *Aby výrobce dostal známku Fair trade, musí splňovat podmínky rovnosti, spravedlivou mzdu, ekologicky nezávadnou výrobu či pěstování.*

Spravedlivý obchod představuje sice malou, ale stále rostoucí položku celosvětového obchodu. Přináší prospěch jeho účastníkům tak že:

- *Napomáhá zvyšování životní úrovně komunit, které se ho účastní.*
- *Odstraňuje dětskou práci.*
- *Zajišťuje rovné podmínky v zaměstnání.*
- *Participujícím rodinám dává možnost výdělků na základě jejich schopností a umožňuje jim tak zlepšovat životní podmínky vlastními silami.*
- *Zajišťuje bezpečné a přiměřené pracovní podmínky.*
- *Pomáhá chudým rozvíjet své vlastní aktivity, pracovní dovednosti a zvyšovat jejich schopnosti při vytváření vlastních podnikatelských aktivit.*
- *Spotřebitelům dává jistotu nákupu výrobků, kterými není ničena příroda, které jsou zdravotně nezávadné a šetří přírodní zdroje.*
- *Eticky a esteticky následně pomáhá zvyšovat povědomí o problémech chudých částí naší planety a lidem z bohatých zemí dává možnost se tím nejjednodušším způsobem – uvědomělou spotřebou- podílet na jejich rozvoji.*

Velkým problémem je především cena Fair trade produktů, která je často vyšší než běžná cena na trhu. Nákup těchto produktů je postaven na uvědomělé spotřebě konzumentů. Ta pramení především ze snahy nakupovat výrobky, u nichž je garantováno, že nebyly vyrobeny na úkor potlačování lidských práv a pocházejí z ekologicky nezávadné produkce. Aby zákazník byl uvědomělým spotřebitelem, měl by mít dostatek informací o původu výrobku, které kupuje a vědět proč je cena taková jaká je, a proč se prodávají tímto způsobem.

Fair trade zůstává i nadále jednou z mála možností udržitelného, ekologického a etického investování, protože etické podnikání není zatím schopno zajistit investice orientované na rozvoj místních komunit.

Didaktický materiál č. 2

Co je fair trade? Co je cílem fair trade?

Anglický termín fair trade lze do češtiny přeložit jako férový nebo spravedlivý obchod. Jedná se o způsob obchodování, jehož cílem je v první řadě podpořit malé výrobce a zemědělce z rozvojových zemí Asie, Afriky a Latinské Ameriky.

Proč fair trade vznikl?

Fair trade vznikl jako reakce na obrovskou propast mezi příjmy vyspělých a rozvojových zemí, která z velké části pramení z nespravedlivého nastavení obchodních a politických pravidel vůči rozvojovým zemím.

Co znamená „férová“ cena? Jak se tvoří cena fair trade výrobků?

Výkupní cena placená pěstitelům a řemeslníkům odráží výrobní náklady, náklady na živobytí výrobce a jeho rodiny, náklady na provoz družstva, náklady na harmonizaci s fair trade kritérii.

Rozhodně ale není pevně stanovená výkupní cena - v systému Fairtrade

International je stanovená minimální výkupní cena u určitých komodit (káva, kakao...), člen družstva dostává minimálně tuto cenu, ale pokud je cena burze vyšší, pak dostává tržní cenu. Garantovaná minimální výkupní cena slouží jako záchranná síť, aby se pokryly jejich náklady produkce a důstojného živobytí. V systému Fairtrade International (certifikace Fairtrade) pak k tomu ještě družstvo získává sociální prémii, kterou členové skrze své volené zástupce investuje do různých sociálních projektů (podpora vzdělávání, lékařské péče...).

Kdo z fair trade profituje?

Spravedlivý obchod je výhodný pro všechny zapojené.

Jak se fair trade liší od konvenčního obchodu?

Fair trade se od konvenčního obchodu liší v cílech i v prostředcích, které zahrnují stanovenou minimální výkupní cenu u vybraných komodit, dlouhodobé obchodní vztahy s výrobcí, vyplácení přinejmenším minimální zákonné mzdy.

Kolik procent jde z ceny fair trade výrobků producentům?

Výkupní cena, za kterou se fair trade produkty vykupují od družstev zemědělců, řemeslníků, nebo od plantáží, je v případě systému certifikace FLO pevně stanovená.

Když je nějaký výrobek "fair trade", znamená to, že je zároveň i „bio“, tedy z ekologického zemědělství?

Ne nutně. Fair trade sice zahrnuje určitá pravidla ekologické udržitelnosti, tato kritéria jsou však zčásti o něco měkčí než pravidla ekologického zemědělství a hlavně – nevyžadují certifikaci třetí stranou, ale třeba u Fairtrade International (certifikace Fairtrade) je naplňování environmentálních standardů pěstiteli pravidelně kontrolováno nezávislou certifikační agenturou (FLO Cert).

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 81/2013

didaktický materiál č. 3

Příklady výrobků a včetně uvedení země jejich původu

Ekvádor Ovoce Banány Cavendish

Banány jsou jedním z nejprodávanějších Fair trade produktů. I u nás už jsou ke koupi, ačkoli ne úplně běžně jako je tomu v jiných zemích.

Indie Čaj Čaj černý Assam Banaspaty Bio, sypaný

Bio čaj z assámské plantáže Banaspaty na východě Indie.

Indie Čaj Čaj černý English Breakfast Bio, sáčky

Klasický černý čaj z Dardžilingu v Bio kvalitě, použitelný nejen pro anglickou snídani.

Srí Lanka Čaj Čaj Pekoe černý se zázvorem Bio, sypaný v krabičce z palmového listí

Černý ceylonský čaj s kousky zázvoru balený v krabičce z palmového listí - zajímavý dárek.

Indie Čaj Čaj zelený s jasmínem Bio, sáčky (Al Gelsomino)

Zelený čaj z Dardžilingu v Bio kvalitě s výrazným jasmínovým aroma.

Pobřeží Slonoviny Kakao a čokoláda Čokoládová tyčinka Fairetta

Oblíbené čokoládové tyčinky Fairetty se dají nalézt i v mnoha prodejních automatech.

Dominikánská republika Kakao a čokoláda Čokolády Divine

Čokoláda Divine, zajímavá kromě kvality a chuti také tím, že i jejího výrobce v Anglii vlastní ze 45% přímo ghanští kakaovní farmáři z družstva Kuapa Kokoo.

Peru Kakao a čokoláda Čokolády Xoco

Čokolády řady Xoco jako hořká se zeleným čajem, mléčná s para ořechy či hořká s lískovými ořechy jsou vyráběny z fair trade kakaava z Dominikánské republiky a třtinového cukru z Paraguaye.

Nikaragua Kakao a čokoláda Čokolády Zotter

Čokoláda Zotter Ovčí s medovými ořechy - s celými kakaovými boby, ořechy a medem, vyrobená z ovčího mléka. Jako všechny čokolády Zotter je bio a Fairtrade.

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 81/2013

© Vydává Líska – o.s. pro EVVO ve Zlínském kraji, www.liska-evvo.cz

Egypt Ostatní potraviny
Datle Bio

Oblíbené kvalitní datle jsou nejdůležitějším produktem saharské oázy Siwa, nacházející se v Egyptě nedaleko libyjských hranic.

Brazílie Ostatní potraviny
Guaraná prášek Bio

První certifikovaná Bio guarana na světě pochází z kopců nad městečkem Taperoa v jižní části brazilského státu Bahia.

Srí Lanka Řemeslné výrobky
Ježek textilní

Fair trade ježek ze Srí lanky

Bolívie Kakao a čokoláda
Kakao sypané Bio

El Ceibo - průkopník v pěstování a certifikaci Bio kakaa získává pravidelně ceny za vysokou kvalitu pěstovaného kakaa

Dominiánská republika Kakao a čokoláda
Kakaový nápoj Chocolé Bio

Bio kakaový nápoj Chocolé se vyrábí z kakaa dodávaného bolivijským sdružením Conacado a cukru od paraguajského družstva Manduvirá.

Mauritius Kakao a čokoláda
Kakaový nápoj s chilli Ciokaribi Peperoncino

Sladký kakaový nápoj s chilli s přísadami ze tří kontinentů

Kostarika Káva
Káva Forestal Bio

Káva pocházející z horských oblastí Kostariky, z jejíhož výtěžku jde část do fondu pro udržení diverzity flóry a fauny v oblastech tropického deštného pralesa a suchých pralesů v Kostarice.

Haiti Káva
Káva Kalinda Haití Arabica

Kvalitní káva z horských oblastí Haiti

Zpracovala Mgr. Marie Kordulová,
certifikovaná lektorka DVPP, infoevvo@seznam.cz

Metodický list Lísky pro učitele na podporu EVVO ve školách č. 81/2013

© Vydává Líska – o.s. pro EVVO ve Zlínském kraji, www.liska-evvo.cz